

Bruxelles, 17.12.2019.
COM(2019) 650 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I
SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU REGIJA I EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ
BANCI**

Godišnja strategija održivog rasta 2020.

{SWD(2019) 444 final}

„Želim da Europa bude još ambicioznija kad je riječ o socijalnoj pravednosti i blagostanju.
To je obećanje na kojem se temelji naša Unija.”
Ursula von der Leyen, 16. srpnja 2019.

UVOD

Gospodarski rast nije cilj sam po sebi, a gospodarstvo mora biti u interesu građana i planeta. Klimatska i ekološka pitanja, tehnološki napredak i demografske promjene stubokom će preobraziti naše društvo. Europska unija i njezine države članice sada moraju odgovoriti na te strukturne promjene poboljšanjem svojeg modela rasta kojim će se uvažavati ograničenja naših prirodnih resursa i osigurati otvaranje radnih mjesta i dugoročno blagostanje.

Europsko gospodarstvo uspješno je prebrodilo razdoblje upravljanja financijskom krizom. Iako je sada u sedmoj uzastopnoj godini rasta, vanjski i geopolitički izgledi pogoršani su, nesigurnost je velika, a Europu očekuje razdoblje slabog rasta i niske inflacije.

Kako bismo i ubuduće bili konkurentni te ostvarili cilj klimatske neutralnosti Europe, sada se moramo okrenuti rješavanju dugoročnih izazova gospodarstva. Preuzimanje dužnosti nove Komisije s ambicioznim europskim zelenim planom te prioritetima kao što su gospodarstvo u interesu građana i Europa spremna za digitalno doba pravi je trenutak za novi početak prema tom održivom, poboljšanom modelu rasta.

Taj gospodarski program mora transformirati Uniju u održivo gospodarstvo i pomoći joj da, zajedno sa svojim državama članicama, ostvari ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda na koje su se obvezale. Mora pokrenuti i pratiti dvostruku digitalnu i klimatsku tranziciju te preobraziti naše socijalno tržišno gospodarstvo kako bi Europa i dalje imala najnaprednije sustave socijalne skrbi u svijetu i bila dinamično žarište inovacija i konkurentnog poduzetništva.

Europski zeleni plan naša je nova strategija rasta. Njime se u središte našeg djelovanja stavlja održivost u svakom pogledu i dobrobit građana. Za to je potrebno okupiti četiri dimenzije: zaštitu okoliša, produktivnost, stabilnost i pravednost.

Te četiri komplementarne dimenzije okosnica su naše strategije rasta.

Na prvome mjestu, trebali bismo se usredotočiti na nastojanja da Europa do 2050. postane klimatski neutralan kontinent u skladu s prirodom, a da pritom vodimo računa o tome da ta promjena svima donese nešto dobro.

Drugo, razvojem novih tehnologija i održivih rješenja Europa može postati globalni predvodnik u budućem gospodarskom rastu i sve digitaliziranijem svijetu, među ostalim u područjima koja su od presudne važnosti za njezinu tehnološku suverenost kao što su kibersigurnost, umjetna inteligencija i mreže 5G. Digitalne tehnologije ključni su pokretač europskog zelenog plana.

Kao treće, potrebno je da Unija dovrši ekonomsku i monetarnu uniju kako bi svi ekonomski instrumenti bili spremni i na raspolaganju ako dođe do velikog gospodarskog šoka. Međunarodna uloga eura mora se ojačati kako bi se povećao europski utjecaj u svijetu i na

globalnim tržištima te pridonijelo zaštiti europskih poduzeća, potrošača i vlada od nepovoljnih vanjskih okolnosti. Dinamična i otporna ekonomska i monetarna unija, koja počiva na čvrstim temeljima koje pružaju bankovna unija i unija tržišta kapitala, najbolji je jamac povećanja financijske stabilnosti Europe, a time i promotor međunarodne uloge eura.

Kao četvrto, novim gospodarskim programom mora se osigurati pravedna i uključiva tranzicija te da se na prvo mjesto stave ljudi. Posebnu pozornost treba posvetiti regijama, industrijama i radnicima koje će ta tranzicija najviše pogoditi.

U središtu toga bit će industrijska strategija čvrsto utemeljena na jedinstvenom tržištu koja našim poduzećima omogućuje uvođenje inovacija i razvoj novih tehnologija, uz istodobno poticanje kružnog gospodarstva i otvaranje novih tržišta. To podrazumijeva preusmjeravanje gospodarske politike Europe na dugoročnije razmišljanje da bi mladi u svim dijelovima Europe imali održivu i prosperitetnu budućnost. Moramo prijeći s postupnog na sustavni pristup u svim svojim politikama, na svim razinama vlasti. U taj proces treba uključiti Europski parlament, države članice, socijalne partnere i ostale dionike. Održiv razvoj bit će ishodište svih politika i djelovanja EU-a. U tu svrhu europski semestar pruža dobar okvir za koordinaciju gospodarskih politika i politika zapošljavanja koje su Uniji i njezinim državama članicama potrebne za usmjeravanje tih promjena, koje će imati posljedice za cijelo gospodarstvo. U ovoj godišnjoj strategiji održivog rasta Komisija iznosi prioritete gospodarske politike i politike zapošljavanja EU-a. U okviru tog pristupa mogu se ostvariti sinergije, iznaći kompromisi među četirima dimenzijama programa rasta i predstaviti nova rješenja.

1. Europski gospodarski izgledi

Europsko gospodarstvo sada je u sedmoj uzastopnoj godini rasta. Očekuje se da će se taj rast nastaviti i u 2020. i 2021., iako su izgledi za rast sada nešto slabiji. Tržišta rada i dalje su snažna, a nezaposlenost je u padu, iako nešto sporijem nego prije.⁽¹⁾ Javne financije i dalje se poboljšavaju, bankovni je sustav osnažen, a temelji naše ekonomske i monetarne unije čvršći nego ikad. Međutim, ulaganja i potencijalni rast i dalje su ispod razina prije krize. Očekuje se da će se u razdoblju od 2019. do 2021. proračunska salda država neznatno pogoršati zbog učinka nižeg rasta i donekle slabijih diskrecijskih fiskalnih politika u nekim državama članicama, uključujući ekspanzivne fiskalne politike u nekima od njih.

Kratkoročni gospodarski izgledi zasjenjeni su znatno nepovoljnijim gospodarskim i geopolitičkim okruženjem te velikom nesigurnošću. Izgledi za rast nisu povoljni. Trgovinske napetosti u proizvodnom sektoru i geopolitička nesigurnost negativno utječu na odluke o ulaganju. Smanjenje intenziteta trgovine i nizak rast produktivnosti mogli bi imati dugotrajan učinak na položaj Europe u svijetu sve više obilježenom suparništvom Sjedinjenih Američkih Država i Kine. To se posebno odnosi na proizvodni sektor, koji usto proživljava

¹ U Prijedlogu zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju, koji je donesen zajedno s Godišnjom strategijom održivog rasta (COM(2019) 653), detaljno se opisuju kretanja na tržištu rada i u socijalnoj politici, među ostalim n temelju pregleda socijalnih pokazatelja.

strukturne promjene. Stoga se čini da europskom gospodarstvu predstoji razdoblje umjerenijeg rasta i niske inflacije. Trenutačno se predviđa se da će se bruto domaći proizvod (BDP) europodručja povećati za 1,1 % u 2019. i za 1,2 % u 2020. i 2021. Očekuje se da će BDP EU-a u cjelini u razdoblju od 2019. do 2021. rasti za 1,4 % godišnje.

Na srednjoročne gospodarske izgledе negativno utječe starenje stanovništva, usporen rast produktivnosti i sve veće posljedice uništavanja okoliša. Starenje stanovništva znači da će do 2024. radna snaga u 11 država članica pasti za više od 3 % u odnosu na sadašnje stanje², a do 2060. taj pad dosegnut će 12 %. Ti čimbenici, u kombinaciji s trendom usporenog rasta produktivnosti koji traje već desetljećima, utjecat će na smanjenje potencijala rasta gospodarstva te će i ubuduće opterećivati javne financije. Osim toga, očekuje se da će uništavanje okoliša sve više negativno utjecati na gospodarsku aktivnost zbog češćih ekstremnih vremenskih uvjeta, utjecaja na ljudsko zdravlje i manje pouzdanog pristupa materijalnim resursima i uslugama ekosustava.

S obzirom na nadolazeće opasnosti, Europa mora razviti novi model rasta kako bi se učinkovito suočila s dugoročnim izazovima koji iz korijena mijenjaju naše društvo. Ta novi model ujedno je ključni preduvjet za uspostavu europskog političkog i gospodarskog vodstva na globalnoj razini. Usto će potaknuti potencijalni rast, koji će Europi pomoći da ostane snažna i suoči se s rastućom nesigurnošću u kratkom roku.

2. Novi model za rješavanje međusobno povezanih ključnih izazova

Konkurentna održivost oduvijek je u središtu europskog socijalnog tržišnog gospodarstva i trebala bi i ubuduće biti njegovo vodeće načelo. Prelaskom na održiviji gospodarski model, na temelju digitalnih i čistih tehnologija, Europa može preuzeti vodeću ulogu u toj preobrazbi. Vodeći položaj Unije u području zaštite okoliša i snažna, inovativna industrijska baza moraju se promatrati kao dvije strane iste medalje koje EU-u donose konkurentsku prednost predvodnika na tržištu. Stabilno gospodarstvo, koje omogućuje politike usmjerene na dugoročne ciljeve, i pravedna tranzicija za one koji su najviše pogođeni promjenama preduvjeti su za uspjeh i trebali bi upotpuniti naš okvir.

Održivost okoliša, povećanje produktivnosti, pravednost i makroekonomska stabilnost bit će četiri dimenzije naše gospodarske politike u nadolazećim godinama. Te dimenzije usko su povezane i međusobno se osnažuju te bi trebale usmjeravati strukturne reforme, ulaganja i odgovorne fiskalne politike u svim državama članicama.

Te četiri ključne dimenzije bit će presudne za provedbu ciljeva održivog razvoja. Uključivanjem ciljeva održivog razvoja u europski semestar, s posebnim naglaskom na gospodarske aspekte i zapošljavanje, pruža se jedinstvena prilika da se građani, njihovo zdravlje i naš planet stave u središte gospodarske politike. U današnjem geopolitičkom kontekstu odlukom da ciljevi održivog razvoja budu u središtu donošenja politika i djelovanja Unije usto se upućuje snažna poruka o tome koliko je Europa predana održivosti.

² Izvješće o starenju stanovništva za 2018. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip079_en.pdf

Kako bismo u tome uspjeli, potrebno je i kratkoročno i dugoročno uspostaviti ravnotežu između troškova i koristi. Koristi bi trebale biti zajedničke, a troškove ne smiju snositi najranjiviji. Klimatske promjene kao i popratne politike potrebne za prevladavanje izazova koje one donose imaju znatne distribucijske posljedice, osobito u kratkoročnom razdoblju. Pri oblikovanju politika i izradi preporuka za strukturne reforme moramo osigurati potporu za one koji su najviše pogođeni tim društvenim promjenama. S druge strane, prelazak na zeleno gospodarstvo donosi nova radna mjesta i veće blagodati, na primjer u obliku zdravije radne i životne sredine. Kratkoročni kompromisi javljaju se i u drugim područjima politike. Na primjer, kada je riječ o postizanju uključivijeg rasta, integracija većeg broja niže kvalificiranih radnika na tržište rada može uzrokovati kratkoročni pad prosječne produktivnosti. To, međutim, ne mijenja dugoročne prednosti te integracije na tržište rada kojom se s vremenom doprinosi razvoju uravnoteženijeg i naprednijeg društva. bi se postigla najveća moguća sinergija među različitim ciljevima politike koje smo zacrtali, bit će potrebna znatna javna i privatna ulaganja, primjerice u obrazovanje, prekvalifikaciju i inovacije.

3. Održivost okoliša

Suočavanje s klimatskim i ekološkim izazovima najvažnija je zadaća ove generacije. Tako će ostati i u godinama koje dolaze. Prijelaz na klimatsku neutralnost zahtijeva temeljitu preobrazbu gospodarstva u jednoj generaciji. Te promjene ne odnose se samo na sektore energetike, građevinarstva i prometa, već i na industriju, poljoprivredu i usluge. Istovremeno,

te promjene nude jedinstvenu priliku za modernizaciju zastarjelog kapitala gospodarstva EU-a i ponovnu uspostavu konkurentnosti na održivoj osnovi, s građanima u središtu te tranzicije.

Većim naglaskom na klimatsku i ekološku politiku europski semestar ojačan je kao sveobuhvatni instrument gospodarske politike i politike zapošljavanja. Mogućnosti za rast koje proizlaze iz jačeg naglaska na održivost okoliš čine srž europskoga gospodarskog programa. U okviru europskog semestra državama članicama mogu se pružiti konkretne upute o tome gdje su strukturne reforme i ulaganja u održiviji i konkurentniji gospodarski model najpotrebnija. Osim toga, može pomoći državama članicama u utvrđivanju i postizanju ključnih kompromisa, na primjer prevladavanju društvenih učinaka povećanja cijena energije s pomoću odgovarajućih socijalnih i fiskalnih politika. Europa mora odlučno djelovati u područjima kao što su kružno gospodarstvo, obnovljivi izvori energije, energetske učinkovite zgrade i promet s niskom razinom emisija. Industrija EU-a već je danas jedna od energetski najučinkovitijih u svijetu. Europa to mora iskoristiti i pružiti dodatne poticaje poduzećima i ulagačima kako bi se državama članicama omogućilo ostvarivanje ambicioznih klimatskih ciljeva. U reformama je potrebno predvidjeti potporu za osobe, sektore i regije koji su tom transformacijom najviše pogođeni. Toj strategiji pridonijet će stavljanje još većeg naglaska na zelena i digitalna ulaganja u kohezijskoj politici.

Europa mora uložiti rekordne iznose u najnaprednije istraživanje i inovacije te iskoristiti svu fleksibilnost sljedećeg proračunskog okvira EU-a kako bismo se usredotočili na područja s najvećim potencijalom. Ulaganja na razini EU-a i na nacionalnoj razini trebala bi biti usmjerena na čiste tehnologije koje najviše pridonose ublažavanju klimatskih promjena i na disruptivne inovacije. Za postizanje postojećih klimatskih i energetskih ciljeva do 2030. bit će potrebna dodatna ulaganja u energetske sustav u iznosu od 260 milijardi EUR godišnje u razdoblju 2021.–2030. Najveće napore u tom smislu bit će potrebno uložiti u poboljšanje energetske učinkovitosti u stambenom i tercijarnom sektoru. Osim toga, potrebna su znatna ulaganja u proizvodnju energije i energetske mrežnu infrastrukturu. O brzini izgradnje infrastrukture za alternativna goriva u sljedeće dvije godine ovisit će hoće li automobilska industrija ostvariti ciljne vrijednosti emisija za nove automobile.

U tom su kontekstu potrebne promjene u sustavima poreza i subvencija kako bi poticaji bili klimatski i ekološki prihvatljivi i kako bi se prikupila sredstva potrebna za ulaganja. Međutim, samo javno financiranje neće biti dovoljno. Moramo zeleno i održivo financiranje staviti u središte europskog investicijskog lanca i financijskog sustava i tako privući privatna ulaganja.

Svojim planom ulaganja za održivu Europu Europska unija može biti katalizator privatnih i javnih zelenih ulaganja. Taj plan kombinira namjenska financijska sredstva za potporu održivim ulaganjima s prijedlozima za poboljšanje regulatornog okvira te će se potaknuti održiva ulaganja u svakom dijelu EU-a. Kako bi to ostvario, EU će privlačenjem privatnog financiranja putem jamstava, stvaranjem poticajnog okvira i potporom promotorima u strukturiranju isplativih zelenih projekata za klimu odvajati više sredstava nego ikad prije. Tome će znatno pridonijeti program InvestEU. Osim toga, grupacija Europske investicijske banke (EIB) udvostručit će svoj klimatski cilj na 50 % i postati europska banka za klimatske projekte. U okviru budućeg mehanizma za pravednu tranziciju Komisija će pored toga surađivati s grupacijom EIB-a na mobilizaciji znatnih ulaganja u regijama kojima će tijekom sljedećeg VFO-a trebati posebna pomoć za ekološku i klimatsku tranziciju.

Povećanjem prihoda iz sustava EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS) pruža se dodatan izvor financiranja za mjere u području klime i modernizaciju gospodarstva. Dražbama u okviru ETS-a u 2018. ostvareno je približno 14 milijardi EUR prihoda. Očekuje se da u 2019. ti prihodi biti još i veći, a i u sljedećih će nekoliko godina biti znatni. Taj bi novac trebalo iskoristiti za potporu ostvarenju klimatskih i energetske ciljeve za 2030. i ulaganje u prelazak na klimatsku neutralnost.

4. Rast produktivnosti

U kontekstu starenja stanovništva i sve ograničenijih resursa, budući rast prihoda i zapošljavanja u Europi prvenstveno će ovisiti o većoj produktivnosti i inovacijama. Rast produktivnosti u EU-u i dalje je znatno ispod razine drugih globalnih aktera. Države članice počele su zaostajati za Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 1980-ih. To se odražava i na globalnom položaju europskih poduzeća. Među 100 najvećih poduzeća uvrštenih na burzu danas su samo 23 europska, dok ih je prije deset godina bilo 40. Istodobno su se povećale razlike unutar EU-a, a produktivnost 10 % najnaprednijih regija više nego šesterostruko premašuje produktivnost 10 % najslabijih. Osnivanje nacionalnih odbora za produktivnost moglo bi, zahvaljujući visokokvalitetnim analizama i većem preuzimanju odgovornosti država članica za strukturne reforme, potaknuti nacionalne rasprave o tome kako povećati produktivnost.

Za postizanje veće produktivnosti potrebna je sustavna strategija istraživanja i inovacija usmjerena na budućnost. U većini država članica povećao se proizvodni jaz između najuspješnijih i najmanje uspješnih poduzeća. Strukturnim reformama usmjerenima na poticanje širenja inovacija i poboljšanje pristupa financijskim sredstvima koristi od inovacija imao bi mnogo veći broj poduzeća, što bi potaknulo rast produktivnosti. Kako bi se potaknulo stvaranje novih dobara, usluga i poslovnih modela, potrebno je podupirati javna i privatna ulaganja u inovativne tehnologije, uključujući napredne digitalne tehnologije. Treba nam više mladih i prilagodljivih inovatora koji mogu razvijati najnaprednije tehnologije, kao što su to prije samo desetak godina napravili tehnološki divovi ove generacije.

Digitalne tehnologije, kao što su umjetna inteligencija ili internet stvari, i pristup podacima ključni su za produktivnije zeleno gospodarstvo. One mijenjaju način na koji komuniciramo, živimo i radimo. Promjena dinamike koju digitalna transformacija donosi zahtijeva dodatne ambicije na razini EU-a i na nacionalnoj razini u smislu povećanja ulaganja, regulative kojom se potiču inovacije, učinkovitih reformi i antropocentričnog pristupa utemeljenog na europskim vrijednostima. Europi je potrebna snažna industrijska baza, izgrađena na zajedničkoj strategiji i objedinjenim resursima u ključnim sektorima, koja će moći proizvesti domaće tehnologije koje su joj potrebne da zadrži vodeći položaj u globalnom tržišnom natjecanju. Europa usto treba očuvati svoju tehnološku suverenost na temelju ulaganja u inovativne tehnologije, kao što su lanci blokova, računalstvo visokih performansi i kvantno računalstvo, te u algoritme i alate koji omogućuju razmjenu i korištenje podataka. Podaci i umjetna inteligencija bitni su pokretač inovacija koje nam mogu pomoći u pronalaženju rješenja za društvene izazove u svim područjima, bilo da je riječ o zdravlju, poljoprivredi ili sigurnosti i industrijskoj proizvodnji.

U doba sve većih globalnih napetosti jedinstveno tržište EU-a državama članicama nudi višestruke mogućnosti za širenje trgovine, otvaranje radnih mjesta i poticanje rasta. Jedinstveno tržište bitan je oslonac otpornosti gospodarstava EU-a. S obzirom na to da su europski konkurenti gospodarstva veličine cijelog kontinenta, i EU-u treba istinski jedinstveno tržište koje obuhvaća cijeli kontinent. Koristi od toga očite su – tehnološki napredak brže se širi na jedinstvenom tržištu. Funkcionalna tržišta proizvoda i usluga pokretač su rasta produktivnosti jer omogućuju učinkovitiju raspodjelu sredstava. Međutim, napredak tržišne integracije neujednačen je i potreban nam je novi poticaj, posebno kada je riječ o jedinstvenom digitalnom tržištu, europskim mrežama i uniji tržišta kapitala.

U samom središtu jedinstvenog tržišta normizacija ima ključnu ulogu u daljnjem razvoju programa održivog razvoja EU-a. Norme su presudne kako bi se poduzeća usmjerila prema ciljevima održivog razvoja jer su poveznica između pravnih odredbi i tehničke prakse na terenu. Norme usto pozitivno utječu na konkurentnost jer smanjuju troškove proizvodnje i šire tržišta. Stoga normizacija može potaknuti razvoj inovativnih proizvoda i postupaka utemeljenih na najnaprednijim tehnološkim rješenjima i pridonijeti energetske učinkovitosti, poboljšanom recikliranju i održivoj proizvodnji. Najočitiiji primjeri uloge normi u promicanju programa održivog razvoja jest „ekološki dizajn” i okvir politike za označivanje energetske učinkovitosti proizvoda³. Na koncu, norme pridonose i poštenom globalnom tržišnom natjecanju.

Polje 1: Doprinos jedinstvenog tržišta i Izvješće o uspješnosti jedinstvenog tržišta⁴

Jedinstveno tržište jedna je od glavnih prednosti Unije. Nezapamćena integracija u proteklih 25 godina rezultirala je tješnjom gospodarskom i socijalnom povezanošću među građanima i poduzećima u svim državama članicama. Jedinstveno tržište ima potencijal da građanima i poduzećima donese još veće koristi.

Potrebno ga je dovršiti i provesti u onim područjima u kojima ostvareni rezultati još zaostaju za očekivanjima te stalno ažurirati kako bismo mogli odgovoriti na nove izazove. To vrijedi i za nedavno donesene pravne akte koji utječu na **digitalnu** stranu gospodarstva. Financijska kriza istaknula je važnost stabilnosti i integracije na **tržištima kapitala i financijskim tržištima** u kojima je rascjepkanost i dalje prepreka gospodarskom rastu i ulaganjima. **Energija** je postala ključni element integracije Unije, ali energetska tržišta i dalje su uglavnom rascjepkana na nacionalnoj razini. Okolišni, klimatski i infrastrukturni ciljevi također su presudni da bi uspješnost jedinstvenog tržišta bila u skladu s društvenim očekivanjima. Jedinstveno tržište prolazi kroz dubinsku transformaciju kako bi se europskim poduzećima i građanima omogućilo da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste mogućnosti koje nude nove tehnologije, primjerice digitalizacija.

Jedinstveno tržište od ključne je važnosti za europski semestar i obrnuto. Mnoge strukturne prepreke koje onemogućuju potpuno ostvarivanje prednosti jedinstvenog tržišta zapravo su posljedica propisa ili administrativnih praksi na nacionalnoj, regionalnoj ili

³ Zahvaljujući ekološkom dizajnu od 2009. od danas ostvarene su znatne uštede energije i smanjene povezane emisije CO₂ te se, u sve većoj mjeri, ostvaruju uštede zbog veće učinkovitosti materijala.

⁴ Izvješće o uspješnosti jedinstvenog tržišta SWD(2019) 443

lokalnoj razini koji narušavaju poslovno okruženje i odvrćaju poduzeća od prekograničnog poslovanja. Nedovoljni administrativni kapaciteti ili manjak stručnog osoblja u nekim državama članicama smanjuju uspješnost tržišta javne nabave.

Ti se zaključci navode u **Izvješću o uspješnosti jedinstvenog tržišta**, što je novost u ciklusu europskog semestra za 2020. i objavljuje se zajedno s ovom godišnjom strategijom održivog rasta.

Cilj tog izvješća jest **ocijeniti tržišnu uspješnost realnog gospodarstva na jedinstvenom tržištu**. Iako su u prošlosti mjere praćenja uglavnom bile fokusirane na pravno okruženje jedinstvenog tržišta kako bi se osigurala njegova pravilna provedba, izvješće je prije svega usmjereno na **njegove rezultate i postignuća**.

U izvješću se najprije navode **prepreke koje otežavaju ostvarivanje koristi od jedinstvenog tržišta za građane i poduzeća**. Kao drugo, ocjenjuju se **postignuća jedinstvenog tržišta**: veći izbor za potrošače i poduzeća, niže cijene i visoki standardi sigurnosti potrošača i zaštite okoliša. Naposljetku, analizira se čitav niz djelovanja bitnih za njegovo dobro funkcioniranje, **uključujući njegov učinak na okoliš i digitalizaciju**. U tom kontekstu, u Izvješću o uspješnosti jedinstvenog tržišta nastoji se istaknuti važnost strukturnih reformi na razini država članica za njegovo dobro funkcioniranje.

Pridavanjem veće pozornosti problemima jedinstvenog tržišta podupire se i integracija. Koristi od strukturnih reformi na čvrsto integriranom tržištu imaju potrošači u zemlji u kojoj se te reforme provode i potrošači u drugim državama članicama.

Financijski sektor u Europi treba pružati veću potporu inovacijama i ulaganjima u gospodarstvo. Europa mora nastaviti razvijati svoja financijska tržišta kako bi sva poduzeća mogla dobiti sredstva za ulaganja u otvaranje radnih mjesta i rast, uključujući inovativna poduzeća budućnosti. Daljnjim mjerama za dovršetak unije tržišta kapitala poduzećima će se osigurati pristup financiranju koje im je potrebno za rast, inovacije i širenje. Poduzeća, a osobito ona mala i srednja, moraju osjetiti koristi od integracije u prekogranične lance vrijednosti i nesmetano spajanje industrije i usluga koje obilježava digitalno doba. Privlačenjem privatnih ulaganja u tim sektorima tomu će pridonijeti i proračun EU-a.

Rast produktivnosti i inovacija ne može se postići bez dalekosežnog ulaganja u obrazovanje i razvoj vještina. Ključno je pomoći odraslim radnicima da prošire i unaprijede svoje vještine, posebno onih 60 milijuna niskokvalificiranih odraslih osoba. Potrebne su i reforme temeljnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi se smanjio udio učenika koji imaju slabe rezultate u čitanju, matematici i znanosti, a koji je sada veći od 20 %. Treba riješiti problem nedovoljnih digitalnih vještina. Sveobuhvatne strategije za vještine trebale bi biti usmjerene na pojedinačne potrebe za prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, što je zajednička odgovornost pojedinaca, poduzeća i vlada, uzimajući u obzir potrebe najugroženijih članova društva.

Rast i produktivnost trebaju počivati na konkurentnim i učinkovitim tržištima te strukturnim reformama kojima se uklanjaju uska grla u poslovnom okruženju. Dobro upravljanje, učinkovite institucije, neovisan i učinkovit pravosudni sustav, kvalitetne javna uprava, snažan okvir za borbu protiv korupcije, učinkovita provedba javne nabave i

djelotvoran stečajni okvir i uspješan porezni sustav važne su odrednice poslovnog okruženja svake države članice. Svi ti aspekti, uključujući one koji se odnose na vladavinu prava, mogu utjecati na odluke o ulaganju te su stoga bitni za povećanje produktivnosti i konkurentnosti. To je još izraženije u globaliziranom i digitaliziranom okruženju s vrlo mobilnim kapitalom. Zaključci o uspješnosti institucija i uprava država članica, doneseni na temelju drugih postojećih postupaka upravljanja, uključit će se u europski semestar i utjecat će na makroekonomsku procjenu.

5. Pravednost

Kako bi poboljšao svoje gospodarske i socijalne rezultate, EU mora u potpunosti poštovati načela europskog stupa socijalnih prava. Iako je gospodarski oporavak pridonio rastu zaposlenosti i boljim socijalnim ishodima diljem Europe, potrebno je djelovati kako bi se osiguralo ostvarenje socijalnih prava i odgovorilo na rizike koji proizlaze iz sve većeg socijalnog jaza.

Svaki radnik u Europi zaslužuje poštene radne uvjete. Siromaštvo zaposlenih u većini zemalja EU-a i dalje je iznad razine zabilježene prije krize, pri čemu je gotovo 10 % radnika u Europi izloženo riziku od siromaštva. Udio nesvojevoljnog rada u nepunom radnom vremenu, iako u padu, i dalje je visok u nekoliko država članica, a širenje netipičnih oblika rada doprinosi segmentaciji tržišta rada. U tom smislu, važni su ciljevi politike poštena plaća za svakog radnika, prelazak na ugovore na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu i ulaganje u ljude i njihove vještine. U zemljama u kojima je socijalni dijalog slab trebalo bi promicati veće sudjelovanje socijalnih partnera i pružati im veću potporu izgradnji kapaciteta. Kako bi radnici i u slučaju gospodarskog šoka i dalje primali potporu, europski sustav reosiguranja naknada za slučaj nezaposlenosti (SURE) mogao bi nadopuniti nacionalne mjere. Osim toga, EU bi trebao još više raditi na eliminaciji uložiti veće napore kako bi se eliminirali svi oblici nezakonitog zapošljavanja kojima se povećava socijalni damping i iskorištavanje radnika.

Žene su i dalje u nepovoljnijem položaju na tržištu rada. Unatoč tomu što su žene općenito obrazovanije, njihovo zaostajanje za muškarcima kada je riječ o stopi zaposlenosti i plaćama uglavnom se posljednjih godina nije mijenjalo, a uklanjanje tog jaza bilo bi pozitivno i za gospodarstvo i za društvo. Da bi se povećala stopa zaposlenosti žena i pridonijelo borbi protiv siromaštva djece, nužno je promicati učinkovite politike za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, osigurati pristup kvalitetnoj skrbi za djecu i suzbijati porezne prepreke i mjere koje destimuliraju zapošljavanje.

Promicanje pravednosti zahtijeva ulaganje u vještine, primjerene i održive sustave socijalne zaštite i borbu protiv socijalne isključenosti. Veća uključivost i kvalitetniji sustavi obrazovanja i osposobljavanja presudni su za uključivanje svih građana u društvo budućnosti. Treba smanjiti stope ranog napuštanja školovanja, a strukovno obrazovanje i osposobljavanje učiniti kvalitetnijim i privlačnijim. Nažalost, u vještine se nedovoljno ulaže. Sustavi socijalne zaštite moraju se prilagoditi kako bi štitili sve one kojima je zaštita potrebna, bez obzira na njihov radni status. Europa se mora učinkovitije pozabaviti i nejednakostima s kojima se suočavaju skupine kojima prijeti socijalna isključenost, uključujući osobe s invaliditetom, Rome i migrante, kako bi oni mogli u potpunosti iskoristiti svoj potencijal za

doprinos gospodarstvu, sustavu socijalne zaštite i društvu. Zbog starenja stanovništva ulaganje u zdravstvenu i dugotrajnu skrb poprima sve veću važnost, a pritom se treba pobrinuti da sustavi socijalne zaštite budu održivi da bi mogli osigurati međugeneracijsku pravednost.

Izazovi povezani s kohezijom među državama članicama i unutar njih sve su veći. Zbog gospodarske i financijske krize u državama članicama se povećala nejednakost u dohotku i pristupu osnovnim uslugama. Regionalne razlike u Europi i dalje su izazov jer negativno utječu na rast. Iako su najsiromašnije regije od 2010. ostvarile određeni napredak, zbog pada ulaganja povećalo se njihovo gospodarsko zaostajanje u odnosu na one bogatije. Ako se ne poduzmu odgovarajuće mjere za povećanje regionalne konkurentnosti, tehnološke promjene i energetska tranzicija tu bi situaciju mogle još više pogoršati.

EU mora ostati pokretač kohezije. Kako bi se smanjile regionalne i društvene nejednakosti, potrebno je stvoriti nove mogućnosti za one koji nemaju izravnu korist od otvaranja tržišta i tehnoloških promjena. To pretpostavlja bolje obrazovanje, osposobljavanje i razvoj vještina te bolju regionalnu konvergenciju kada je riječ o dostupnosti zdravstvene skrbi i kvalitetnog obrazovanja. Kako bi to ostvarile, države članice moraju nastaviti s reformama i pritom u potpunosti iskoristiti potporu koju im nude proračunski instrumenti EU-a. Povezivost regija i dostupnost mobilnosti ključne su za koheziju i produktivnost te ih je potrebno podržati odgovarajućim ulaganjima.

U oblikovanju i provedbi klimatskih i ekoloških politika sve države članice, regije i gradovi ne polaze s iste početne pozicije. Stoga se klimatske politike moraju uklopiti u kohezivan pristup da ne bi ugrozile konvergenciju. Iako prelazak na održiv gospodarski model srednjoročno može potaknuti rast i zapošljavanje diljem EU-a, potrebno je donijeti mjere za ublažavanje kratkoročnog negativnog učinka na određene sektore i regije. Neki sektori i sami će se morati transformirati, dok će mnogim drugima biti potrebne mjere za očuvanje konkurentnosti. Posljedice tih promjena vjerojatno se neće u cijeloj Europi jednako osjetiti. Novi mehanizam za pravednu tranziciju omogućit će prilagodbu potpore najugroženijim pojedincima i regijama da nitko ne bi bio zapostavljen. Inzistirat će se na prilagodbi regija koje su najviše pogođene napuštanjem fosilnih goriva.

Utaja poreza, izbjegavanje plaćanja poreza i porezna deregulacija ugrožavaju sposobnost država da osmisle poreznu politiku koja ispunjava potrebe njihovih gospodarstava i građana. Nacionalni porezni sustavi i sustavi naknada trebali bi se optimizirati kako bi se poticalo sudjelovanje na tržištu rada, povećala pravednost i transparentnost te osigurala financijska održivost i primjerenost sustava socijalne skrbi u promjenjivu svijetu rada. Porezni sustavi usto bi trebali osigurati prihode dostatne za javna ulaganja, obrazovanje, zdravstvenu skrb i socijalnu skrb, jamčiti pravednu raspodjelu opterećenja na porezne obveznike i spriječiti narušavanje tržišnog natjecanja među poduzećima. Zato je nužno boriti se protiv agresivnog poreznog planiranja i za pravedno oporezivanje globaliziranih trgovačkih društava. Europske sustave oporezivanja dobiti potrebno je hitno reformirati jer nisu u skladu s stvarnošću modernog svjetskog gospodarstva i ne pokrivaju nove poslovne modele u digitalnom svijetu. Ako se ostvari određena dobit, porezima i pristojbama mora se osigurati potpora našim sustavima socijalnog osiguranja, obrazovnim sustavima i infrastrukturi.

6. Makroekonomska stabilnost

Europska unija mora dodatno povećati stabilnost svojeg gospodarstva uklanjanjem preostalih nedostataka na nacionalnoj razini i razini EU-a. To je preduvjet otpornosti na buduće šokove i omogućuje transformaciju te podrazumijeva odgovorne gospodarske, fiskalne i financijske politike na nacionalnoj razini u kratkom roku i odgovarajuće dugoročno planiranje politika. To znači i da je potrebno poduzeti mjere na razini EU-a kako bi se dovršile ključne reforme za jačanje europodručja.

Koordinacija nacionalnih fiskalnih politika, uz puno poštovanje Pakta o stabilnosti i rastu, potrebna je za potporu dobrom funkcioniranju ekonomske i monetarne unije. Kako bi fiskalna politika bila potpuno funkcionalna, potrebne su i odgovorne i fleksibilne fiskalne mjere za postizanje zdravih i održivih javnih financija. Očekuje se da će fiskalna politika europodručja u 2020. i 2021. biti u rasponu od uglavnom neutralne do blago ekspanzivne. Istodobno, nacionalne fiskalne politike još uvijek nisu dovoljno diferencirane s obzirom na raspoloživi fiskalni prostor u državama članicama. Provedba razborite fiskalne politike u državama članicama s visokom razinom javnog duga dovela bi do njegova smanjenja i manje izloženosti šokovima te omogućila dobro funkcioniranje automatskih stabilizatora u slučaju gospodarskog pada. S druge strane, dodatnim poticanjem ulaganja i druge produktivne potrošnje u državama članicama s povoljnim proračunskim stanjem pridonijelo bi se kratkoročnom i srednjoročnom rastu i istodobnom uravnoteženju gospodarstva europodručja. U slučaju pogoršanja gospodarskih izgleda, učinkovit odgovor zahtijevao bi povoljne fiskalne politike na agregatnoj razini, uz istodobnu provedbu politika kojima se u potpunosti poštuje Pakt o stabilnosti i rastu, uzimajući u obzir specifične okolnosti za tu državu i uz maksimalno izbjegavanje procikličnosti.

Kako bi se osigurala stabilnost, potrebno je ukloniti potencijalne izvore domaćih i vanjskih neravnoteža i pritom zaštititi ulaganja u buduću održivost i produktivnost. Unutarnje kao i vanjske neravnoteže potrebno je držati pod nadzorom odgovarajućim praćenjem i provedbom strukturnih reformi. S obzirom na trenutačno niske kamatne stope, države članice koje se trebaju razdužiti trebale bi brzo smanjiti dug, a da pritom ne ugroze ulaganja. Trenutačne visoke razine javnog duga izvor su ranjivosti u nekim državama članicama i smanjuju mogućnosti njihovih vlada za makroekonomsku stabilizaciju kada to bude potrebno. Smanjenje duga nužno je i da bi se državama članicama osigurao fiskalni manevarski prostor za suočavanje s budućim izazovima i oslobodila sredstava za ulaganja. To se posebno odnosi na ograničene bilance banaka i zaduženost privatnog sektora. Daljnje ispravljanje velikih vanjskih neravnoteža i smanjenje duga poduzeća i kućanstava važno je radi smanjenja slabosti.

Poboljšanje kvalitete javnih financija bitno je za poticanje potencijalnog rasta i preobrazbe gospodarstva povezane s klimatskim i digitalnim izazovima. Trebalo bi poduzeti mjere na prihodovnoj strani i na rashodovnoj strani na temelju redovitih revizija potrošnje, pri čemu se prednost daje rashodima kojima se potiče dugoročan rast i iskorištavaju zeleni proračunski instrumenti. Na rashodovnoj strani trebalo bi redovito provoditi reviziju potrošnje, a prednost bi trebalo dati rashodima kojima se potiče dugoročan rast, posebno za obrazovanje, zapošljavanje i ulaganja. Na strani prihoda, porezni sustavi trebali bi podupirati

prijelaz na zeleno gospodarstvo, biti pravedniji i preusmjeriti se na izvore koji manje štete rastu.

Financijski sektor Potrebno je dodatno ojačati dovršetkom bankovne unije i unije tržišta kapitala. To bi se, među ostalim, trebalo postići uspostavom europskog sustava osiguranja depozita, smanjenjem loših kredita, rješavanjem povezanosti banaka i država, poboljšanjem zakonodavstva u području nesolventnosti banaka i donošenjem mjera za daljnje jačanje financijske integracije. Istovremeno treba pomno pratiti porast jediničnih troškova rada odnosno nagli skok cijena stambenih nekretnina u nizu zemalja, dok je makrobonitetne okvire potrebno prilagoditi i, prema potrebi, poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se spriječilo gomilanje novih neravnoteža. Daljnji rad na uniji tržišta kapitala nužan je radi diversifikacije izvora financiranja za poduzeća i mogućnosti ulaganja za štediše, čime se povećava podjela privatnog rizika u europodručju. Usto financijski sustav treba učiniti otpornijim na kibernetičke i klimatske prijetnje.

Europi su potrebna ciljana ulaganja koja će joj pomoći da prijeđe na klimatski neutralno i potpuno digitalno gospodarstvo. Fleksibilnost dopuštena u okviru Pakta o stabilnosti i rastu trebala bi se u potpunosti iskoristiti kako bi omogućila potrebna ulaganja, uz očuvanje fiskalne održivosti. To će olakšati provedbu fiskalne politike kojom se potiče rast u europodručju, a osigurava fiskalna odgovornost. Brzo donošenje novog višegodišnjeg financijskog okvira ključno je da bi dodatna ulaganja za digitalnu i klimatsku transformaciju bila brzo dostupna (vidjeti okvir 2.).

Sve navedeno važno je za jačanje međunarodne uloge eura, što je bitno za povećanje europskog utjecaja na globalnim tržištima. Pomoći će europskim poduzećima, potrošačima i vladama da prebrode nepovoljne vanjske okolnosti i pridonijeti jačanju uloge gospodarstva europodručja na svjetskoj pozornici. Nužnost hitnog djelovanja još je izraženija u trenutačnom kontekstu, u kojem globalna suparništva i prijetnje multilateralnom sustavu izazivaju nove gospodarske, trgovinske i valutne konflikte koji bi mogli dovesti u pitanje mnoge prednosti globalizacije.

Polje 2: Doprinos proračuna EU-a – potreba za brzim donošenjem novog višegodišnjeg financijskog okvira

Proračun Europske unije ključan je kako bismo svoje ambiciozne politike proveli u djelo.

Na temelju postojećih i novih mehanizama **Plan ulaganja za održivu Europu** osigurat će ulaganja nužna za provedbu europskog zelenog plana. **Mehanizam za pravednu tranziciju** bit će usmjeren na najpogođenije regije i njime ćemo se pobrinuti da nitko ne bude zapostavljen.

Očekuje se da će se programom InvestEU zahvaljujući upotrebi jamstava EU-a do 2027. mobilizirati dodatna ulaganja u iznosu većem od 650 milijardi EUR. Taj program ključni je instrument za privlačenje privatnog financiranja za promicanje ciljeva EU-a.

Fondovi kohezijske politike (Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond +, Kohezijski fond) imaju bitnu ulogu u podupiranju socijalne i teritorijalne kohezije kako bi države članice, regije i ruralne područja mogla držati korak s digitalnom i zelenom

transformacijom svijeta. U prijedlogu Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir ukupna sredstva dodijeljena za kohezijsku politiku za razdoblje 2021.–2027. iznose 374 milijarde EUR u tekućim cijenama.

Programom potpore reformama djelovanje instrumenata dostupnih na razini EU-a za potporu provedbi strukturnih reformi u državama članicama EU-a proširit će se na pružanje tehničke i financijske podrške. Očekuje se da se proračunskim instrumentom za konvergenciju i konkurentnost u okviru tog programa podupru reforme i ulaganja u državama članicama europodručja.

Fleksibilnost sljedećeg proračunskog okvira EU-a iskoristiti će se za područja s najvećim potencijalom te će se rekordni iznosi iz proračuna EU-a uložiti u najnaprednije istraživanje i inovacije. Tako će se iz programa Obzor Europa osigurati 98 milijardi EUR za ulaganja u inovacije u EU-u.

Proračun EU-a bit će katalizator održivog privatnog i javnog ulaganja i usmjeravat će potporu EU-a za prelazak na čistu energiju onamo gdje je najpotrebnija. Izdvajanja za klimu i okoliš u programima potrošnje povećana su već u okviru sadašnjeg dugoročnog proračuna EU-a za razdoblje 2014.–2020. Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba njima integrirani su u sva velika područja potrošnje EU-a. U svojem prijedlogu proračuna EU-a, koji iznosi više od 1 bilijuna EUR za razdoblje 2021.–2027.⁵⁾ Europska komisija pokazala je veće ambicije te je djelovanjima povezanim s klimom namijenila najmanje 25 % rashoda, odnosno 320 milijardi EUR. U okviru buduće zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) nova zelena arhitektura u većoj će mjeri doprinositi zaštiti okoliša i klime, a očekuje se da će 40 % ukupne financijske omotnice ZPP-a biti namijenjeno za klimatske ciljeve.

7. Preusmjeravanje fokusa europskog semestra

Nova strategija rasta usmjerena na konkurentnu održivost pomoći će nam u postizanju ciljeva održivog razvoja. Gospodarski, socijalni i ekološki izazovi bitni su za gospodarstvo u cjelini. Za uspjeh će nam biti potrebni znatni naponi u svim područjima politika, na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Ključni je faktor tog uspjeha sposobnost javnih tijela za provedbu gospodarskih, socijalnih i fiskalnih politika usmjerenih na postizanje ciljeva održivog razvoja. Unutar EU-a, doprinos različitih razina upravljanja postizanju ciljeva održivog razvoja složen je zbog podjele nadležnosti između država članica i institucija EU-a. Iako su izazovi transformacije zajednički, polazna se točka razlikuje: neke države članice izloženije su gospodarskim, društvenim i ekološkim rizicima ili više zaostaju u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Stoga su u državama članicama potrebne različite, ali koordinirane politike. Tijekom posljednjeg desetljeća europski semestar pokazao se ključnim instrumentom za koordinaciju nacionalnih gospodarskih politika i politika zapošljavanja. Kao takav, može pridonijeti usmjeravanju tih politika prema postizanju ciljeva održivog razvoja na temelju praćenja napretka i osiguravanja bolje koordinacije nacionalnih mjera u području gospodarskih politika i politika zapošljavanja, s naglaskom na probleme koji utječu na gospodarstvo u cjelini.

⁵ Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća o utvrđivanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., COM(2018) 322 final.

Preusmjeravanje fokusa europskog semestra već je započelo širim gospodarskim diskursom iznesenim u ovoj godišnjoj strategiji održivog rasta. Nastavit će s izvješćima po državama članicama za 2020., što je Komisijina analiza socijalnog i gospodarskog stanja država članica. Kao prvi korak, izvješća za 2020. sadržavat će pojačanu analizu i praćenje ciljeva održivog razvoja. Dodat će se novi posebni dio posvećen održivosti okoliša kako bi se nadopunila analiza gospodarskih i socijalnih izazova. Cilj je utvrditi sinergije i kompromise među okolišnim, socijalnim i gospodarskim politikama na nacionalnoj razini i tako pružiti potporu djelovanju država članica. Analizom izvješća poduprijet će se i upotreba fondova EU-a za održiva ulaganja u Europskoj uniji. Osim tog novog odjeljka, izvješće za svaku državu sadržavat će i novi prilog u kojem se predstavljaju njihovi pojedinačni rezultati u ostvarenju ciljeva održivog razvoja. U tom novom prilogu pratit će se napredak svake države, na temelju Eurostatova skupa pokazatelja za ciljeve održivog razvoja EU-a. Osim toga, Komisija poziva države članice da u okviru svojih nacionalnih programa reformi razmotre svoj napredak u ostvarenju tih ciljeva, kao kvalitativnu dopunu praćenju na temelju pokazatelja koje Komisija provodi u okviru semestra i kojim će se povezane politike promotriti s aspekta utjecaja na gospodarstvo u cjelini. Cilj nije stvoriti dodatno administrativno opterećenje za nacionalne uprave, već nadograditi postojeće nacionalne instrumente praćenja, primjerice godišnje dobrovoljne nacionalne preglede predviđene na razini UN-a, kako bi se na razini EU-a osigurale korisne smjernice i koordinacija. Prijedlozi Komisije za preporuke po državama članicama za 2020., koji će se donijeti u svibnju, nadovezuju se na izvješća po državama članicama i u njima će se naglasiti doprinos nacionalnih reformi napretku u ostvarivanju posebnih ciljeva održivog razvoja presudnih za osiguranje koordinacije gospodarskih politika i politika zapošljavanja kada je riječ o zajedničkim gospodarskim izazovima.

Razvojem tog novog pristupa u ovom ciklusu kao i u narednim godinama, europskim semestrom izravno će se pružati podrška Europskoj uniji i njezinim državama članicama kako bi u okviru svojih gospodarskih politika i politika zapošljavanja ostvarile ciljeve održivog razvoja te osigurati da gospodarstvo bude u interesu svih građana, a rast održiv.

Izvor: Ujedinjeni narodi.

ZAKLJUČCI I SLJEDEĆI KORACI

Provedba ove strategije održivog rasta naša je zajednička zadaća i zahtijevat će zajedničko djelovanje i predanost svih europskih aktera. Pozivamo Europsko vijeće da tu strategiju podrži. Prioritete koje je Komisija ovdje utvrdila države članice trebale bi ugraditi u svoje nacionalne politike i strategije utvrđene u njihovim programima stabilnosti odnosno konvergencije i nacionalnim programima reformi. Komisija će na temelju toga predložiti preporuke po državama članicama, koje će države članice nakon toga donijeti u Vijeću. Stoga su države članice u konačnici odgovorne za njihov sadržaj i provedbu.

Države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti raspoložive instrumente politike i financiranja EU-a. U provedbi reformi Komisija im je spremna pomoći tehničkom podrškom svim državama članicama, posebno u okviru Programa potpore reformama. Dio te pomoći pružit će se u okviru proračunskog instrumenta za konvergenciju i konkurentnost namijenjenog državama članicama europodručja, od kojeg se očekuje da osigura prilagođene poticaje te potporu za reforme i ulaganja. Naposljetku, fondovi kohezijske politike imaju ključnu ulogu u podupiranju socijalne i teritorijalne kohezije.

Gospodarsko upravljanje i demokratska odgovornost moraju ići ruku pod ruku. Europski parlament trebao bi imati veću ulogu o gospodarskom upravljanju EU-a. Komisija će potaknuti dijalog o tome s Europskim parlamentom. Kao prvi korak, članovi Komisije nadležni za ekonomska poslove obratit će se Europskom parlamentu prije svake ključne faze ciklusa europskog semestra. Ta veća demokratska odgovornost za europski semestar trebala bi dovesti i do većeg preuzimanja odgovornosti za reforme i njihovu provedbu. Komisija će nastaviti i dijalog s državama članicama te ih poziva da u to uključe nacionalne parlamente, socijalne partnere i sve ostale relevantne dionike.